

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1101/2021
14.10.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., чији је пуномоћник Мирослав Милошевић, адвокат из ... и ББ из ..., чији је пуномоћник Снежана Ковачевић, адвокат из ..., против тужене Општине Рума, коју заступа Општинско правобранилаштво, ради накнаде штете, одлучујући о ревизијама тужилаца изјављеним против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 276/18 од 09.05.2018. године, у седници већа одржаној дана 14.10.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 276/18 од 09.05.2018. године и предмет ВРАЋА другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Руми П 684/16 од 10.10.2017. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца АА, па је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде штете исплати износ од 12.196.589,41 динара као и законску затезну камату на наведени новчани износ почев од 06.04.2005. године па до исплате и трошкове парничног поступка у износу од 630.817,36 динара. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца за износ од 17.140.665,41 динара на име накнаде штете и захтев за исплату законске затезне камате на износ из става првог изреке пресуде за период од 22.06.2004. године до 06.04.2005. године. Ставом трећим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца ББ, па је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде штете исплати износ од 6.089.151,83 динара, као и законску затезну камату на наведени новчани износ почев од 06.04.2005. године па до исплате и трошкове парничног поступка у износу од 315.907,95 динара. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца ББ за износ од 3.680.153,75 динара на име накнаде штете као захтев за исплату законске затезне камате на износ из става првог изреке ове пресуде за период од 22.06.2004. године па до 06.04.2005. године.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 276/18 од 09.05.2018. године, ставом првим изреке, жалбе тужилаца су одбијене, а жалба тужене усвојена и пресуда Основног суда у Руми П 684/16 од 10.10.2017. године преиначена у ожалбеном усвајајућем делу и делу одлуке о трошковима поступка (став један и три изреке), тако што је одбијен

тужбени захтев тужилаца да се обавезе тужена да исплати тужиоцима на име накнаде штете и то тужиоцу АА износ од 12.196.589,41 динара и тужиоцу Пери Слијепчевићу износ од 6.089.151,83 динара све са законском затезном каматом почев од 06.04.2005. године па до исплате, па је обавезан тужилац АА да исплати туженој на име трошкова првостепеног поступка износ од 540.000,00 динара и тужиоци АА и ББ солидарно још износ од 213.750,00 динара, све у року од 15 дана под претњом принудног извршења. Ставом другим изреке, потврђена је у преосталом ожалбеном одбијајућем делу пресуда (став два и четири изреке). Ставом три, обавезани су тужиоци да солидарно исплате туженој трошкове жалбеног поступка у износу од 90.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су благовремено, преко својих пуномоћника, изјавили ревизије због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама ревизијских разлога прописаних одредбом члана 399. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник Републике Србије“ број 125/04 и 11/09) у вези са одредбом члана 506. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11...55/14) и утврдио да су ревизије тужилаца основана.

Према утврђеном чињеничном стању решењем Одељења за урбанизам и комунално стамбене послове тужене од 10.09.2002. године, тужиоцу АА дозвољено је да изгради привремени објекат – дискотеку на кп. бр. .../... КО Решење је имало важност до привођења простора планираној намени, а најдуже за време од годину дана од дана издавања урбанистичке дозволе 16.07.2002. године, а решењем истог одељења од 30.09.2002. године тужиоцу је издата употребна дозвола предметног привременог објекта – дискотеке, укупне површине 1039,32 м². Тужиоцу АА је у управном поступку, а по протеклу наведеног рока, наложено рушење објекта, остављен му је рок за добровољно извршење те обавезе у два наврата (закључцима од 14.04.2004. године и 08.06.2004. године) по којима тужилац није поступио. Рушење објекта извршено је 22.06.2004. године од стране ДОО „Алкавез Инг“, које је било најповољнији понуђач у поступку за јавну набавку, који је спровела тужена поводом рушења предметног објекта и уговором од 16.06.2004. године регулисана су међусобна права и обавезе тужене као наручиоца радова и наведеног предузећа као извођача. На основу налаза и мишљења вештака и више допуна истог, утврђено је да је рушење објекта извршено сечењем металне конструкције, електричних каблова, канала за грејање и вентилацију, инвентара браварије, тако да је скоро сав утрошени материјал у изградњи објекта постао неупотребљив, укључујући и унутрашњу опрему, чиме је настала штета услед несавесног и нестручног рада извршиоца на пословима рушења. Висина штете утврђена је одбијањем од вредности објекта према стању пре рушења (утврђене на основу фактура које је доставио тужилац АА) вредност остатка материјала и опреме који је остао након рушења, вредности амортизације, трошкова рушења и процента штете која би настала и да је сам тужилац вршио рушење објекта (30%), све у време вештачења и датих допуна, у укупном износу од 18.285.741,25 динара.

Судским поравнањем закљученим између тужилаца П 1870/10 од 04.04.2014. године утврђено је да је ББ сувласник описаног објекта у висини од 33,3%.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужбени захтев тужилаца делимично основан, са позивом на одредбе члана 172, 186, 189. став 2. ЗОО и члана 263. Закона о општем управном поступку, јер се пропусти тужене састоји у томе што са извођачем радова није уговорила рушење објекта према пројекту за рушење и није извршила надзор над вршењем радова, а рушење је од стране извођача извршено сечењем, чупањем и кидањем делова објекта, супротно правилима струке, па је одлучио као у изреци своје пресуде.

Апелациони суд у Новом Саду, одлучујући о жалбама парничних странака је жалбе тужилаца одбио као неосноване, а жалбу тужене усвојио и преиначио првостепену пресуду у усвајајућем делу, одбијајући тужбени захтев тужилаца, заузимајући правни став да би тужиоци имали право на накнаду штете у виду разлике између вредности предметне металне конструкције након правилног рушења привременог објекта и вредности конструкције која је остала након предметног рушења, али да тужиоци висину те вредности нису доказали, због чега је њихов тужбени захтев неоснован.

По оцени Врховног касационог суда, основано се ревизијом тужилаца указује да је због погрешне примене материјалног права од стране другостепеног суда чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Према члану 172. став 1. Закона о облигационим односима, правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. Претпоставка ове одговорности је да је штета проузрокована грађанима или правним лицима, да је причињена од стране државног органа или организације која врши јавна овлашћења, да постоји узрочна веза између вршења дужности службеног лица и проузроковане штете и да је штета наступила због незаконитог или неправилног рада државног органа. Незаконит рад се манифестује као поступање противно закону, другом пропису или општем акту или пропуштањем њихове примене или као радња противна обичајима и правилима норме, док неправилан рад представља радње које нису у складу са општим нормама у вршењу службе или делатности, којим је некеме причињена штета. За штету по овом основу држава одговара по правилима о објективној одговорности. Према члану 263. став 1. Закона о општем управном поступку када постоји могућност да се извршење спроведе на више начина и применом разних средстава, извршење ће се спровести на онај начин и применом оног средства који доводи до циља, а који су по извршеника најблажи.

По оцени Врховног касационог суда у конкретном случају спроведено је извршење решења којим је тужиоцу наложено рушење предметног привременог монтажног објекта. Рушење је извршено на основу коначног акта надлежног органа од стране овлашћеног лица у законитој процедури, предузимањем радњи које су представљале обавезу тужиоца, али их тужилац у остављеном року није извршио. Тужени је радњу извршења, која представља обавезу тужиоца – извршеника спровео на једини могући начин рушењем

бесправно саграђеног објекта, услед чега се поступање тужене на основу законских овлашћења не може сматрати незаконитом радњом органа тужене.

Одговорност за претрпљену штету је првенствено на страни тужиоца због непоступања по решењу грађевинског инспектора од 23.12.2003. године да сам изврши рушење предметног објекта као неправно изграђеног у остављеном року за добровољно извршење у два наврата (закључцима од 14.04.2004. године и 08.06.2004. године), а одговорност тужене постоји само уколико је при спровођењу извршења примењена прекомерна сила која се могла избећи и ако је током извршења изостала потребна професионална пажња.

Управо је, по оцени овог суда, остало неразјашњено да ли је при спровођењу предметног извршења примењена прекомерна сила која се могла избећи или не, односно да ли је предметни привремени монтажни објекат могао бити демонтиран, или је било нужно сечење делова истог, све у смислу члана 263. став 1. Закона о општем управном поступку. У том смислу нису цењена допунска изјашњења вештака дата на рочиштима пред првостепеним судом дана 03.04.2009. године и 10.10.2017. године. Није утврђено ни да ли су одмах након рушења монтажног објекта, тужиоци могли да преузму металну конструкцију, уређаје за грејање и вентилацију, расхладне витрине, клима уређаје и осталу демонтирану опрему (смештену у просторијама „...“) и на тај начин умање штету (коју трпе) или не, а ако су могли, а нису то учинили, ко одговара за ту штету увећану протеклом времена.

Од утврђења наведених чињеница зависи и испуњеност услова за правилну примену члана 172. став 1. Закона о облигационим односима и доношење правилне и законите одлуке, што је другостепени суд могао учинити једино да је отворио главну расправу и поступио по члану 369. и члану 370. ЗПП („Службени гласник Републике Србије“ број 125/04 и 111/09, који се примењује у конкретном случају), а није.

Са изнетих разлога другостепена пресуда је морала бити укинута.

У подновном поступку другостепени суд ће отклонити указане неправилности и донети правилну и на закону засновану одлуку.

Са изнетих разлога одлучено је као у изреци решења, на основу члана 407. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 125/04 и 111/09) у вези са одредбом члана 506. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11...55/14).

**Председник већа-судија,
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић